

BONDS DAG BESPREKING

Christus volgen in de praktijk

J.H. Smit / R. Kelder

“Het was net alsof ik twee preken hoorde, alleen het woordje ‘amen’ ontbrak er nog maar aan.” Behalve vragen en aanvullende opmerkingen kregen de sprekers, beiden predikant te Nijkerk, ook dit te horen. Ds. Smit pareert: “Ja, dat risico neem je als je twee dominees uitnodigt...!” Toch proeft hij het stukje kritiek in die reactie: het had wel wat praktischer gekund. “Ach, zoiets houdt je bescheiden en nederig.”

Een vragenbeantwoording leent zich dan wel goed voor de praktische insteek. Wat in de middagvergadering bij de bespreking naar voren kwam, kunt u hierna in samengevatte vorm lezen.¹ Ds. Smit en ds. Kelder namen om beurten een vraag of een koppeltje vragen die bij elkaar hoorden, voor hun rekening.

Smit **Weten en toch...**

In een aantal reacties komt naar voren dat we heel goed weten wat het volgen van Christus is. Toch lijkt het dat we op zoveel terreinen verliezen en de wereld nadoen. Voorbeelden hiervan liggen vaak in de relatiesfeer. Denk aan het aantal echtscheidingen dat toeneemt. Of aan ouders die niet meer met hun kinderen over de belangrijke dingen doorpraten, maar ze daarin aan hun lot overlaten.

Deze vragen en de verzuchting erachter begrijp ik goed. Het is ook precies de reden voor ons om hier aandacht te vragen voor het volgen van Christus. Waarom we zoveel terrein kwijtgeraakt zijn? Er is in de afgelopen jaren veel gezegd over onze cultuur. Je aandacht wordt versnipperd over zoveel terreinen. Je ziet veel dingen die je niet dichterbij de HERE brengen. Ook heeft terreinverlies te maken met verlies aan besef van Gods heiligheid: we leven met een heilig God en daarom nemen we het gaan op het spoor van Christus serieus. Ook kan het ontbreken aan kennis van Christus. Daarom hebben we vanmorgen zo nadrukkelijk aandacht gevraagd voor Hem, voor Wie Hij is: Jezus Christus, die ons voorgaat, de Heer die voor ons uitgaat, de Heer aan het kruis. Wij hebben geprobeerd zijn woorden weer bij u te brengen. Jezus zegt in Matteüs 7:21: ‘Niet ieder die zegt: Here, Here, maar wie doet de wil van mijn Vader die in de hemel is, die zal het koninkrijk binnengaan.’ Laten we dus beginnen bij Christus, de Zoon van onze heilige God.

Kelder **Kruisdrager zijn**

De vragen die vooral op mij afkwamen, gingen over het onderdeel kruisdragen. Ik begin met de kernachtige vraag of wij eigenlijk wel kruisdragers zijn. Christus droeg toch het kruis? Het kruis van Jezus Christus is inderdaad uniek, om drie redenen. In de eerste plaats omdat Hij voor anderen leed, namelijk voor zondaren. Vervolgens leed Hij als Middelaar: door zijn lijden brengt Hij ons weer bij Vader thuis, daardoor mogen wij God onze Vader noemen. En ten derde is zijn lijden plaatsvervangend: Hij droeg de schuld die op ónze rug had moeten liggen. Dat was *zijn* kruis. Hij, rechtvaardige, kreeg dat kruis, met onze schuld, met onze zonden te dragen. Dát kruis hoeven wij niet meer te dragen. God zij dank!, moeten we daarbij zeggen. Dat kruis is niet te dragen voor ons. Denk aan Petrus, tegen wie Christus zei: ‘Waar Ik heenga, daar kun jij Mij niet volgen.’

¹ Deze samenvatting is van de hand van Marja Zwikstra.

Al is er onderscheid tussen Christus' unieke lijden en ons kruisdragen, dat wil niet zeggen dat wij geen kruisdragers zijn. Hij zegt het zelf tegen zijn leerlingen: 'Neem uw kruis op en volg Mij.' Dat betekent dat dat kruisdragen van een andere orde is. Ik noemde het zo: alles wat in dit leven jou om Christus tot een kruis kan zijn.

Smit Heilige onrust

In mijn toespraak heb ik gezegd dat bij het volgen van Christus concreet twee dingen van je gevraagd worden: de sfeer van concentratie, vestig je aandacht echt op Christus; dat kan vervolgens heilige onrust met zich meebrengen. Dat betekent niet dat je gespannen of ontevreden moet leven, maar dat je het koninkrijk zoekt. Zoek je schat in de hemel en niet op de aarde. Met het beeld van een wedstrijd: volsta niet met een plek op de tribune, maar ga de wedloop aan. Vestig je aandacht op Christus en loop in geloof achter Hem aan. Dan neem je geen genoegen met een leven dat heel ver van de Here Jezus afstaat. En dát mag je dan onrustig maken.

Zo kunnen er problemen ontstaan. Als meningen met elkaar botsen, kan er onenigheid komen. In een gemeente kan de sfeer zo zijn dat je dat beangstigend vindt. Maar wees daar niet bang of benauwd voor, alsof dat er niet bij zou mogen horen. Ga gerust met elkaar de confrontatie aan, om te leren verstaan wat Christus bedoelt. Er kunnen verschillende vormen van onenigheid zijn. De voorbeelden die bij deze vraag gegeven worden, gaan over liturgie, over zaken waarover je mening gevraagd wordt. Ga daar met elkaar over in gesprek. Ik heb benadrukt dat het gaat om het leven in de gezindheid van Christus. Paulus zegt in Filippenzen 2:5: 'Laat die gezindheid bij u zijn, die ook bij Christus Jezus was.' Hij gaf zijn hemelse plek op en koos de laagste plaats. Als ook wij bereid zijn om de laagste plek te kiezen, om elkaar te dienen, dan betreft het volgen van Christus meer dan meningen of discussies.

Dat is niet altijd gemakkelijk. Maar als je Christus volgt, kun je in zulke discussies de mensen bereiken. Ik heb dat zelf meegemaakt in Limburg, toen ik daar werkte. Als er één gemeente is waar de verschillen groot zijn, dan is het daar. Daar wonen niet alleen mensen uit Limburg zelf, maar uit alle streken van het land. Met alle problemen van dien. Maar ik heb zelf ervaren - en daar dank ik God voor - dat het volgen van Christus samenbindt en verschillen kan overbruggen. Als je zo samen Hem wilt dienen, blijf je niet steken in een paar discussies over een paar issues, maar dan zul je je samen gaan richten op Christus. Net als bij een wiel. Hoe dichter de spaken bij de naaf, de kern, komen, des te dichter zitten ze bij elkaar. En hoe verder ze naar buiten gaan, hoe verder ze uit elkaar komen te staan. Ik ben blij dat ik zo het volgen van Christus in de gemeente heb mogen zien.

Kelder Twee apostelen

Nadat ik het net had over de unieke positie van Christus als Kruisdrager, ga ik verder in op óns kruisdragen. Daar is blijkbaar toch wat verwarring over. Vaak zeggen wij onderling: ieder huis heeft zijn kruis, en dan denken we aan ziekte en dergelijke. En dat is nou net niet wat ik bedoelde met kruisdragen om Christus. Kruisdragen om Christus heeft alles te maken met lijden omwille van Christus. Met twee apostelen als voorbeeld wil ik dat illustreren.

Als Paulus het over zijn lijden om Christus heeft, bedoelt hij zijn lijden omwille van de bediening van het Evangelie. Hij bemerkte als apostel vijandschap vanwege het Evangelie, van de kant van Joden én Romeinen. In die vervolging heeft hij moeten leren dat hij van Gods genade alleen moest leven. Er zijn uitleggers die over zijn doorn in het vlees (2 Kor. 12:7) zeggen, dat die doorn de moeite is die Paulus heeft ondervonden in vervolgingen. In dat alles moest hij leren: mijn genade moet jou genoeg zijn.

De andere apostel is opnieuw Petrus. Hij schrijft in zijn eerste brief voor de gemeenten onder andere aan huisslaven die dienen in het huis van hun heer. Dat dienen is niet altijd gemakkelijk, zeker niet voor slaven die een slechte heer hebben, die hen slaat. Petrus zegt

tegen die slaven: doe nou maar trouw je werk. Doe maar gewoon wat goed is. En als je dan toch slagen krijgt te verduren, is dat genade bij God. Dan sta je in de gunst bij God. Als je daarentegen slecht doet: je heer minacht, tegen hem in opstand komt of terugslaat, dan is het geen wonder dat je slagen te verduren krijgt. Ontvang die genade, die gunst, als een geschenk van de Here.

Tot zover twee bijbelse lijnen van mensen die een kruis moesten dragen. In beide situaties gaat het op: om Christus een kruis te moeten dragen.

Voorbeelden van kruisdragen

Nu ga ik over naar concrete voorbeelden van onze tijd. Er waren vragen over mijn voorbeeld van echtscheiding. Waarom dit voorbeeld? Want je kunt in een huwelijk toch niet altijd bij elkaar blijven?

Daar wil ik een paar dingen over zeggen. Inderdaad, je kunt soms niet bij elkaar blijven. Deputaten echtscheiding hebben daar ook aandacht voor in hun rapport. Maar de vraag is, aan welke kant je nu begint. Wanneer er moeilijkheden in een relatie ontstaan, in een huwelijk, of tussen ouders en kinderen, dan begin je niet met de opmerking dat je toch niet altijd bij elkaar kunt blijven. Dan begin je bij de vraag waar in óns leven ons geluk ligt. Er is dan misschien heel wat te dragen in zo'n huwelijk of in zo'n gezin. Het kan een belasting worden. Maar ondertussen heb je wel voor God, voor Christus en voor zijn gemeente die belofte naar elkaar uitgesproken. De deputaten benadrukken dan dat je erkent dat je je geluk niet zoekt alleen in dat huwelijk, maar bij Christus. En dat je daarmee ook het kruis, wat dat huwelijk soms kan zijn, moet dragen. Tegelijk moet je ervoor oppassen dat dit niet goedkoop gaat klinken. Zo van: zoek nou maar even je geluk bij Christus en dan gaat het allemaal weer fantastisch. Dat is nu niet mijn bedoeling, ik wil nu even de zaak op scherp zetten: waartoe leven we, waar heeft Christus ons toe geroepen? Soms zelfs in een moeilijk huwelijk.

Kruisdragen om Christus is niet per definitie ziekte, of psychische moeite. Ik wil best wel wat voorbeelden noemen van wat het dan wel is, maar ik waarschuw even voor het risico. Denk nu niet: van dit of dat heb ik geen last, ik kan het dus naast me neerleggen. Ik heb in mijn toespraak gezegd, dat je in de ontmoeting met Christus, in je eigen leven met Christus, als het goed is, ontdekt waar je eigen kruis ligt. Een paar voorbeelden dan.

Stel dat je in een gezin niet meer met elkaar doorpraat, bijvoorbeeld over de verschillen tussen ouders en kinderen. Als je dat niet meer wilt, want je vindt het moeilijk, dan ontloop je het kruis. Dit kun je doortrekken naar conflicten in families of in gemeenten. Mensen kunnen jarenlang op iets vervelends terug blijven komen. Dan vraagt Christus ook om een dienende houding aan te nemen en daarin je kruis op je te nemen. Verder te gaan achter je Heiland aan. Zonder te blijven steken in die moeite, die pijn die je misschien in het verleden hebt opgedaan.

Als iemand een baan weigert, omdat daardoor bijvoorbeeld zijn zondagse erediensten niet meer mogelijk zijn, is dat ook kruisdragen om Christus.

Iets wat ik zelf wel eens moeilijk vind, is dat in onze al meer ontkerstende samenleving van ons als christenen steeds vaker verantwoording wordt gevraagd van wie we zijn en waarom wij met Christus willen leven. Ik vind het niet altijd gemakkelijk om dat helder uit te leggen. Het hoort bij mijn taak en daarom weet ik me daar ook toe geroepen, maar het kan zwaar op mij wegen: hoe doe je dat nou goed? En hoe ben je daarin duidelijk naar de mensen om je heen? Petrus noemt dat: bereidheid tot rekenschap afleggen.

Smit Tekstverband

Even een andere vraag tussendoor. Petrus wilde voorkomen dat men Jezus iets aan zou doen, hij zou Hem wel even verdedigen. Jezus laat dan zien dat die weg stuk loopt en zegt tegen Petrus: Stop dat zwaard maar weg, want wie het zwaard pakt, zal erdoor vergaan (Mat.

26:52). Is dit geen tegenstelling met die andere uitspraak van Jezus wanneer hij zijn discipelen uitzendt: Koop je een zwaard en zorg ervoor dat je goed geprepareerd op pad gaat (Luc. 22:36)?

Ik zeg hier nu alleen iets algemeen over, zonder verder op die beide teksten in te gaan. Als je zoiets in de Bijbel leest, let dan goed op het moment waarop iets wordt gezegd en tegen wie het wordt gezegd. Het eerste zegt Jezus in de hof, om Petrus te laten zien dat hij de weg van Christus naar het kruis niet kan stoppen. (Gelukkig maar, dat Petrus daar niet meer kan ingrijpen!) Op het moment dat Jezus zegt: 'Koop een zwaard', heeft Hij zijn discipelen voor Zich. Als Hij ze gaat uitzenden, bereidt Hij ze erop voor dat ze niet van harte welkom zullen zijn. Ze zullen veel weerstand oproepen en zelfs geweld ondervinden.

Kelder **Bonhoeffer**

Mij werd gevraagd waarom we nu Bonhoeffer citeerden, en niet woorden van Jezus Christus. We hebben allebei in onze beide referaten veel woorden van de Heiland zelf aangehaald. Bonhoeffer doet dat ook in zijn boek over navolging.² Hij ontdekte in zijn tijd wat het betekende om Christus na te volgen. Het kostte hem uiteindelijk zijn leven door handen van de beul (in 1945). Bonhoeffer's boek is een belangrijk werk, het raakt mensen, het spreekt aan en is in duidelijke taal geschreven. Kortom, bij een onderwerp als dit is het goed Bonhoeffer erbij te halen.

Smit **Bekering**

Tot slot nog een paar vragen van mensen die zeggen iets gemist te hebben. Dat zijn eigenlijk de meest dankbare vragen en het mooie ervan is dat u het zelf dan in ieder geval al weet.... Iemand zegt de dagelijkse bekering te hebben gemist.

Ik vul het hier graag aan, maar ik heb wel gezegd dat in het Nieuwe Testament bij het volgen van Christus met allerlei woorden naar de bekering verwezen wordt: in Christus zijn, wandelen met Hem en met elkaar, verbonden zijn met de Here Jezus Christus. Aan het begin van die weg staat de bekering: Bekeer u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. Vestig uw aandacht op Hem. Keer van je eigen weg om en ga de weg van Christus.

De Geest

Een ander geeft aan dat het werk van de Heilige Geest niet genoemd is.

Je moet natuurlijk in korte tijd al zoveel zeggen, maar dit geeft me hier dan nog de gelegenheid iets toe te voegen. Dat wandelen met Christus wordt inderdaad in het Nieuwe Testament gezien als de weg waarop de Geest ons leidt. Van de Geest wordt door Christus gezegd: Hij zal het uit Mij nemen, Hij zal het u verkondigen en Hij zal u in de waarheid leiden (Joh. 16:13,15). En Paulus zegt in Galaten 5:16: 'Dit bedoel ik dan: wandel door de Geest en voldoe niet aan het begeren van het vlees.' Hij verbindt hier het werk van de Heilige Geest heel nauw met die wandel in navolging van Christus.

² Zie voor de gegevens van het boek bij de tekst van de toespraken onder Leestips.